

Kasvun tulppa

Yritykset eivät investoi,
jos maahanmuutto ei korjaa
työvoiman vähenemistä

Jussi Pyykkönen
Konsultti, VTM

jussi.pyykkonen@ptcs.fi
@JussiPyykkonen
www.eva.fi

- Työllisten määrä pienenee Suomessa, jos netto-maahanmuutto ei kaksinkertaistu aiempaan nähden.
- Ulkomaalaisten työpanos useissa suomalaisissa yrityksissä on jo nykyään välttämätön.
- Suomen tulee edistää voimakkaasti osaamis-perusteista maahanmuuttoa, jossa maahantulijalla on todennettavissa oleva koulutus, osaaminen tai työhistoria.
- Suomessa pitää ottaa käyttöön työnhakuviisumi, joka mahdollistaa kuuden kuukauden ajan työpaikan etsimisen, työn tekemisen ja yritystoiminnan käynnistämisen ilman oikeutta suomalaiseen sosiaaliturvaan.

Suomen tulevaisuuden taloudellinen menestys on riippuvainen siitä, mille tasolle nettomaahanmuutto asettuu. Jos työvoiman määrä supistuu, investointeja jää tekemättä, koska ihmisiä ei riitä yrityksiin käyttämään investoitua pääomaa. Yritykset sopeutuvat tilanteeseen vähentämällä investointeja ja tuotantoa.^{1,2}

Myös suomalaiset yritysjohtajat kiinnittivät huomiota työvoiman saatavuusongelmaan Elinkeinoelämän valtuuskunnan yritysjohtajakyselyssä.³ Ulkomaalaisten työpanos useissa suomalaisissa yrityksissä on jo nykyään välttämätön. Ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä on töissä paitsi palveluissa ja teollisuudessa, myös johtajina ja erityisasiantuntijoina (ks. *Mitä maahanmuuttajat tekevät?*, s. 10)

Työllisten määrä Suomessa uhkaa supistua tulevaisuudessa ilman nettomaahanmuuton kaksinkertaistumista verrattuna aiempaan (ks. ss. 4–8). Yritysten investointien kannalta ongelma on tulevaisuuteen liittyvä epävarmuus: emme voi varmuudella tietää, onko osaavaa työvoimaa tulevaisuudessa tarjolla. Käymme tässä julkaisussa läpi neljä vaihtoehtoista skenaariota väestön kehityksestä tulevaisuudessa sekä keinoja, joilla voimme edistää työvoiman saatavuutta.

Huolimatta tulevaisuuteen liittyvästä suuresta väestökehityksen epävarmuudesta hyvä uutinen on se, että voimme jossain määrin vaikuttaa tekijöihin, joilla osaavan työvoiman maahanmuuttoa edistetään ja kannustetaan ihmisiä myös jäämään Suomeen (ks. ss. 8–9).

Tuleva maahanmuuton taso ei ole täysin meidän käsissämme. Ihmiset muuttavat, jos kokevat sen itselleen hyödylliseksi. Siksi meidän on varauduttava erilaisiin skenaarioihin – myös niihin meidän kannaltamme heikompisiin – mutta myös tehtävä voitavamme, jotta nettomaahanmuutto vähintään kaksinkertaistuisi 2000-luvun keskiarvoon nähden.

Jos työvoiman saatavuusongelma ratkaistaan, työmarkkinoille voi parhaimmillaan syntyä itse itseään ruokkiva positiivinen kehä. Toteutuneiden rekrytointien myötä avautuu uusia investointitarpeita yritysten pyrkiessä kasvamaan edelleen.

Kotimainen työllisyys supistuu

2000-luvulla suomalaistaustaisten työllisyys ei ole enää kasvanut. Itse asiassa Suomessa on yli 100 000 suomalaistaustaista työllistä vähemmän kuin 1980-luvun lopussa.

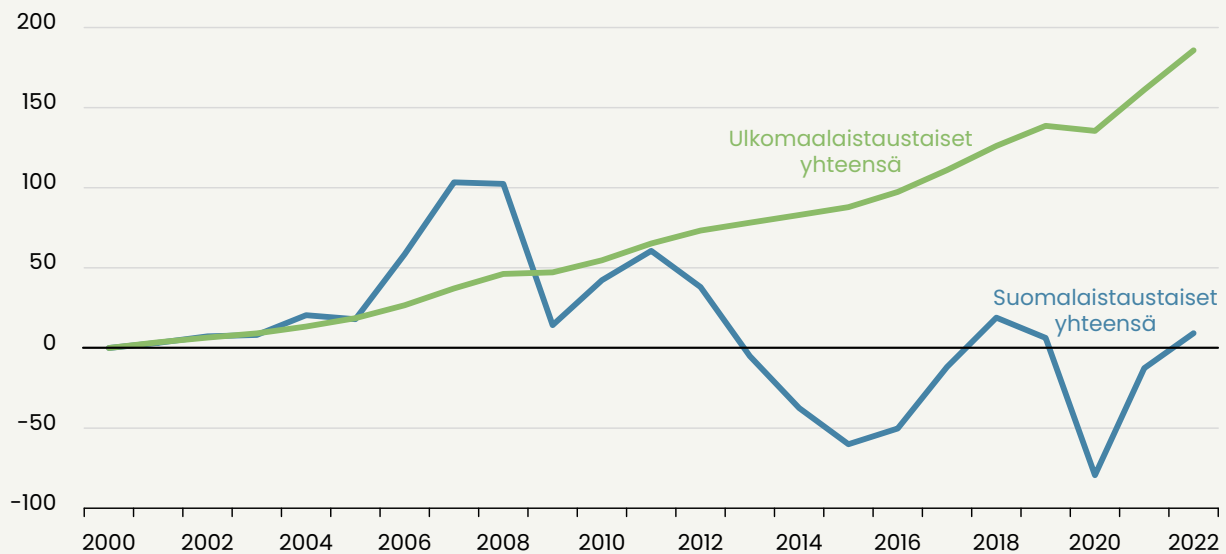
Ongelmat eivät tähän päivään lopu. Työvoiman saatavuuden ongelma kasvaa seuraavina vuosikymmeninä. Suomessa on tällä hetkellä noin 1,4 miljoonaa 45–64-vuotiaasta suomalaista. 2040-luvulla heitä ei enää juuri työelämässä nähdä. Nykyisistä alle 20-vuotiaista ei löydy riittävästi korvaajia eläköityville.

Työikäisen väestön määrän ja työllisyyden kohtalonyhteys on selkeä. Jos työikäisen väestön määrä pienenee, myös työllisyys pienenee.

Maahanmuutto on paikannut ongelmaa. Suomen työllisyyden kehitys on erityisesti 2000-luvulla ollut maahanmuuton varassa. Ulkomaalaistaustaisten työllisten määrä on kasvanut lähes 200 000:lla vuosien 2000–2022 välillä (Kuvio 1).

Koska syntyvyys on pysynyt ennätyskellisen alhaisena, edes siinä tapahtuva käänne ei ehtisi auttaa enää tulevien vuosikymmenten työvoimapulaan. Syntyvyyden kohentuminen alkaisi näkyä työmarkkinoilla vasta parin vuosikymmenen päästä. Siksi työvoiman saatavuusongelma kilpistyy vain yhteen kysymykseen: Onko Suomessa tulevaisuudessa enemmän maahanmuuttoa kuin maastamuuttoa?

Kuvio 1. Työllisyyden muutos vuodesta 2000 (tuhatta henkeä)

Lähde: Tilastokeskus.

Kuinka paljon maahanmuuttoa?

Emme voi varmuudella tietää tulevan nettomaahanmuuton määrää, mutta sillä on iso vaikutus tulevaisuuden talouskehitykseen ja esimerkiksi kestävyysvajeeseen eli pitkän aikavälin julkisten tulojen ja menojen epätasapainoon.

Suomen väestökehitys riippuu siitä, millä tavalla tuleva nettomaahanmuutto on. Siihen ei vaikuta pelkästään maahan tulevien määrä vaan myös se, kuinka moni muuttaa pois. Siksi tarkastelemme tässä nettomaahanmuuttoa. Esimerkiksi vuosina 1990–2020 Suomeen muuttaneista ulkomaalaisista 23 prosenttia on muuttanut pois Suomesta. Maahanmuutto myös vaihtelee aikakausittain meistä riippumattomista syistä (ks. *Maahanmuuton määrä vaihtelee*).

Väestöennusteissa nettomaahanmuuton kehitykselle valitaan yksi skenaario, joka voi osua lähelle oikeaa – tai sitten ei. Tulevaisuuden hahmottamisen kannalta on hedelmällistä tarkastella yhden sijaan erilaisia nettomaahanmuuton skenaarioita. Ne auttavat

hahmottamaan, mitä meillä on edessämme, jos kaikki ei menekään toiveiden mukaisesti.

Laadimme neljä vaihtoehtoista skenaariota Suomen väestökehitykselle edellisen, vuonna 2021 laaditun väestöennusteen pohjalta.⁴ Laskennan perusurana on Tilastokeskuksen omavaraisuusennusteen mukainen kehitys. Omavaraisuennuste ilmaisee, millainen tuleva väestönkehitys olisi ilman muuttoliikettä. Toisessa skenaariossa nettomaahanmuutto jatkuisi nykyisen väestöennusteen mukaisesti. Kolmannessa skenaariossa nettomaahanmuutto kaksinkertaistuisi ja neljännessä skenaariossa kolminkertaistuisi (Taulukko 1).

Skenaario 1

Nettomaahanmuutto tyrehtyy kokonaan.⁵ Suomen työikäinen väestö ei kasva lainkaan maahanmuuton avulla. Suomeen muuttaisi edelleen maahanmuuttajia (15 000 tulijaa vuodessa), mutta yhtä paljon muuttaisi Suomesta. Muuttoliikkeen tyrehtymisen seu-

rauksena työikäisen väestön määrä vähenisi 230 000:lla vuoteen 2040 mennessä.

Ilman nettomaahanmuuttoa työllisten määrä vähenisi 168 000 työllisellä olettaen, että työllisyysaste pysyy nykyisellään.

Tällainen skenaario voisi tulla kyseeseen, jos talouskehitys synkkenee entisestään, työvoiman kysyntä pienenee, ja samaan aikaan maahanmuuton edellytyksiä heikennetään. Tällöin myös kannusteet muuttaa Suomesta muualle saattaisivat kasvaa.

On syytä muistaa, että Suomen väestöhistoriassa on useita maastamuuton kausia. Esimerkiksi 1960-luvulla Suomesta muutettiin enemmän pois kuin tänne tultiin.

Skenaario 2

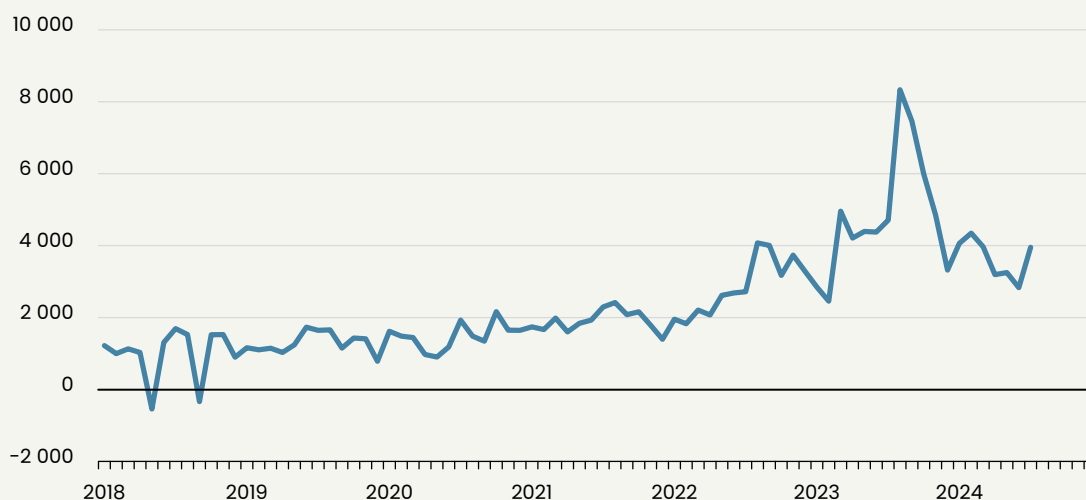
Nettomaahanmuutto säilyy samalla tasolla kuin tähänkin saakka, eli nettona Suomeen muuttaa noin 15 000 ihmistä vuodessa. Skenaariossa 2 Suomeen muuttaa vuosittain noin

Maahanmuuton määrä vaihtelee

Muuttoliikkeen määrä on aina vaihdellut merkittävästi Suomesta riippumattomista syistä. Viimeisen kahden vuoden aikana maahanmuuton määrä on ollut ennätyslukemissa (Kuvio 2). Ukrainan sodan seurauksena Suomeen on tullut ennätysmäärä pakolaisia. Vuoden 2023 maahanmuutossa yli 20 000 tuli Ukrainasta.

Viimeisten kuukausien aikana maahanmuutto on vähentynyt, koska sotaa pakenevia ukrainalaisia on muuttanut Suomeen vähemmän. Maahanmuutto on tästä huolimatta toistaiseksi asettunut aiempaa korkeammalle tasolle, noin 30 000 nettomuuttajaan vuodessa. Tämä on kaksinkertainen määrä suhteessa aiemmin ennakoituun maahanmuuttoon (nettomaahanmuutto 15 000 vuodessa).

Kuvio 2. Nettomaahanmuutto kuukausittain (henkeä)

Vuosi 2024 tammi-heinäkuu ennakkotieto.
Lähde: Tilastokeskus.

30 000 maahanmuuttajaa ja Suomesta lähtee vuosittain 15 000 ihmistä.

Koska tyypillisesti 70 prosenttia maahanmuuttajista on työikäisiä, Suomeen tulee 10 500 työikäistä vuosittain lisää. Tämä ei riitä pitämään työikäisen väestön määrää nykytasolla. Työikäisen väestön määrä vähenee 50 000:lla vuoteen 2040 mennessä. Maahanmuutto ei riitä paikkaamaan työikäisen väestön vähentymisestä seuraavaa työllisyyden vähentymistä.

Skenaariion 2 kaltainen kehitys tulee kyseeseen, jos maahanmuuttoa ei pyritä sen enempää edistämään kuin torjumaankaan, ja Eurooppaan suuntautuvan pakolaisuuden ja siirtolaisuuden määrä ei kasva.

Skenaario 3

Nettomaahanmuutto kaksinkertaistuu verrattuna 2000-luvun keskimääräiseen tasoon

eli asettuu viimeisten kahden vuoden aikana havaitulle tasolle ilman Ukrainasta tullutta maahanmuuttoa. Suomeen muuttaa vuosittain noin 45 000 maahanmuuttajaa, ja Suomesta lähtee vuosittain 15 000 ihmistä. Koska tyypillisesti 70 prosenttia maahanmuuttajista on työikäisiä, Suomeen tulee 21 000 työikäistä vuosittain lisää. Tämä maahanmuuton taso pitää työikäisen väestön määrän kasvussa. Työikäisen väestön määrä kasvaa 130 000 hengellä vuoteen 2040 mennessä.

Skenaariossa 3 nettomaahanmuutto riittäisi korvaamaan työikäisen väestön vähentymisestä johtuvan työllisyyden vähenemisen.

Skenaario 3 toteutuu nykyisen kaltaisessa tilanteessa, jossa taloudessa on tarvetta lisätyövoimalle ja työvoimaa rekrytoidaan aktiivisesti ulkomailta. Viimeisen kahden vuoden aikana erityisesti Aasiasta tullut maahanmuutto on kasvanut. Maahanmuutto on suhteellisesti eniten kasvanut Sri Lankasta,

Taulukko 1. Maahanmuuton skenaariot

	Skenaario 1: Ei netto- maahan- muuttoa	Skenaario 2: Nykyinen väestö- ennuste	Skenaario 3: Nettomaahan- muuton kaksin- kertaistuminen	Skenaario 4: Nettomaahan- muuton kolmin- kertaistuminen
Nettomaahanmuutto vuodessa	0	15 000	30 000	45 000
Nettomaahanmuutto yhteensä	0	255 000	510 000	765 000
Työikäisen väestön nettomaahanmuutto yhteensä	0	178 500	357 000	535 500
Muutos työikäisen väestön määrässä vuosien 2023–2040 välillä	-227 695	-49 195	129 305	307 805
Työllisten määrän muutos vuosina 2023–2040*	-168 000	-60 900	46 200	153 300

* Oletuksella, että maahanmuuttajien työllisyysaste pysyy nykyisessä 60 prosentissa ja Suomessa olevan väestön työllisyysaste ei muutu nykyisestä 74 prosentista.

Indonesiasta ja Bangladeshista. Skenaarion 3 toteutuminen on mahdollinen, jos tämä kehitys jatkuu entisellään.

Skenaario 4

Maahanmuutto nousee pysyvästi uudelle ennätystasolle. Nettomaahanmuutto kolminkertaistuu 2000-luvun tasoon nähden. Suomeen muuttaa vuosittain noin 60 000 maahanmuuttajaa, ja Suomesta lähtee vuosittain 15 000 ihmistä. Koska tyypillisesti 70 prosenttia maahanmuuttajista on työikäisiä, Suomeen tulee 31 500 työikäistä vuosittain lisää. Tämä maahanmuuton taso nostaa työikäisen väestön määrän voimakkaaseen kasvuun. Työikäisen väestön määrä kasvaa 307 000 hengellä vuoteen 2040 mennessä.

Skenaariossa 4 uusia työllisiä tulisi kaksinkertainen määrä suhteessa katoaviin työpaikoihin nähden.

Skenaario 4 voi toteutua ainakin kahdesta eri syystä. Joko sodat tai muut kriisit nosta-

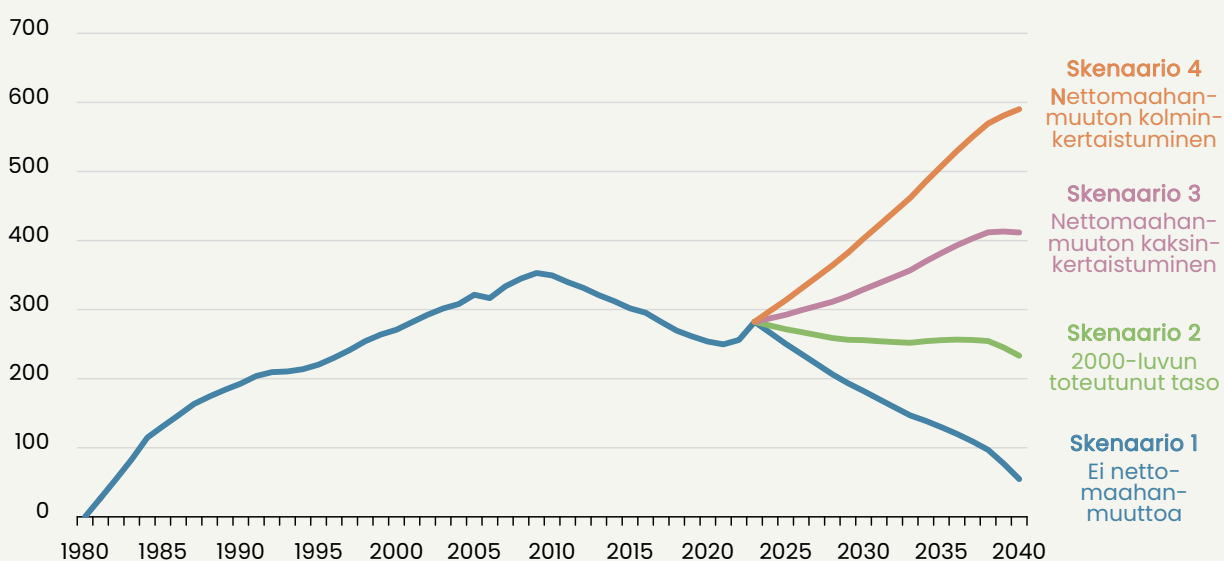
vat muuttoliikettä globaalisti tai Suomeen suuntautuu poikkeuksellisen paljon työperäistä maahanmuuttoa. Jälkimmäinen voi toteutua, jos Suomen talous kasvaa ja maahanmuuttoa pyritään tietoisesti edistämään poliittisesti. On kuitenkin syytä ottaa huomioon, että muutkin Euroopan maat kilpailevat hanakasti työperäisestä maahanmuutosta, mikä vähentää skenaarion toteutumisen todennäköisyyttä.

Skenaario 4 on kuitenkin ainoa, joka varmistaa sen, ettei työvoima ole yritysten kasvun tulppa.

Kun tarkastelemme työikäisen väestön kehitystä neljässä eri skenaariossa (Kuvio 3), havaitsemme, että kahdessa ensimmäisessä potentiaalisen työvoiman määrä kehittyi jotakuinkin yhtä heikosti kuin 2000-luvulla keskimäärin. Verrattuna aiempiin vuosikymmeniin kehitys junnaa paikallaan.

Skenaarion 4 mukainen maahanmuutto tarkoittaisi sitä, että työikäinen väestö kasvaisi Suomessa samassa vauhdissa, kun vuo-

Kuvio 3. Työikäisen (20–64-vuotiaat) väestön muutos vuodesta 1980 ja neljä skenaariota (tuhatta henkeä)

Lähde: Tilastokeskus, omat skenaariolaskelmat.

sien 1960–1990-lukujen välillä. Tuota aikakautta leimasi investointien poikkeuksellinen määrä, hyvinvointivaltion kehittyminen ja työllisten määrän kasvu.

Ratkaisuja työvoiman saatavuuteen

Suomi on kolmoishaasteen keskellä: julkiset menot kasvavat voimakkaasti, työikäisen väestön määrä on pienentynyt jo vuosikymmenen ja tuottavuuden kasvu on ollut viimeiset 15 vuotta olematonta. Kolmoishaaste yhdistettynä Suomen verrattain korkeisiin palkkakustannuksiin, tiukkaan sääntelyyn ja korkeaan veroasteeseen voi olla myrkyllinen yhtälö yritysten investointipäätöksiin suhteen.

EVAn Arvo- ja asennetutkimuksessa selvä enemmistö suomalaisista arvioi, että väestön ikääntyminen ja uhkaava vähentyminen edellyttävät ulkomaalaisten Suomeen muuton helpottamista.⁶ Suomalaisen näkemykset ovat realistisia. Maahanmuuton mittakaava on ollut Suomessa vaatimaton. Kaikissa keskeisissä verrokkimaissa ulkomaisen työvoiman osuus on selvästi suurempi. Tanskassa ja Norjassa on kaksi kertaa enemmän ulkomaalaistaustaisia. Ruotsissa noin viisi kertaa enemmän.

Työvoimasta kilpailevat maailmalla kaikki muutkin, joten Suomen olisi keskityttävä johdonmukaiseen investointeja tukevaan maahanmuuttopolitiikkaan. Yritysten työvoimatarpeisiin ei kuitenkaan ole vastattu. Yksikään 2000-luvun hallitus ei ole onnistunut keventämään merkittäväällä tavalla maahanmuuton byrokratiaa. Työvoiman saatavuusharkintaa ei ole poistettu. Tulorajat ovat kiristyneet.

Petteri Orpon hallitus on esittänyt useita työvoiman saatavuuden kannalta tuhoisia ehdotuksia. Työ- ja elinkeinoministeriö on käynnistänyt lakimuutosten valmistelun, jossa työperäisellä oleskeluluvalla olevien

henkilöiden olisi jatkossa poistuttava Suomesta, jos työsuhde päättyy eikä kolmen kuukauden kuluessa ole solmittu uutta työsuhdetta.⁷ Sisäministeriössä valmistellaan pysyvän oleskeluluvan ja kansalaisuuden vaatimuksien kiristämistä.

Maahanmuuton kiristysten asemasta Suomen tulisi tehdä toimenpiteitä, joilla Suomi pääsisi tässä analyysissä esiteltyyn skenaarioon 4, jossa nettomaahanmuutto kolminkertaistuu. Se edellyttää erityisesti osaavan työvoiman maahantulon helpottamista.

Neljä keinoa edistää maahanmuuttoa

Maahanmuuton edistämiseksi hallituksen kannattaisi toteuttaa ainakin nämä neljä uudistusta:

1. Työnhakuviisumin käyttöön ottaminen

Työnhakuviisumilla edistetään osaavan työvoiman maahanmuuttoa Suomeen, mutta se ei oikeuta suomalaiseen sosiaaliturvaan.

Työnhakuviisumi olisi voimassa kuuden kuukauden määräajan, jonka aikana viisumin haltija voisi hakea ja tehdä töitä Suomessa tai käynnistää yritystoimintaa. Viisumi olisi suunnattu EU:n ulkopuolisille osaajille, joilla on hyvät edellytykset työllistyä.

Viisumin saamisen edellytyksenä olisi tiettyjen koulutuksen, osaamisen tai työhistorian edellytysten osoittaminen. Viisumin voisi hakea Suomen edustustosta lähtömaassa. Jos viisumin voimassaoloaikana saisi pysyvän työpaikan, oleskeluluvan saisi työpaikan perusteella. Jos työpaikkaa ei ole, oikeutta oleskelulupa ei synny.

Työnhakuviisumi lisäisi työvoiman tarjontaa ja siten yritysten investointihalukkuutta.⁸

Sen sijaan, että arvioimme maahanpääsyn edellytyksiä työpaikan perusteella, mei-

dän tulisi arvioida maahan pyrkivän todennäköisyyksiä työllistyä tai työllistää. Maahanmuutossa on siis siirryttävä työpaikkaperusteisuudesta osaamisperusteisuuteen.

Työllistymistodennäköisyys on hyvä, jos maahanmuuttajalla on ennestään koulutus, todennettavaa osaamista tai työhistoriaa.

2. Työvoiman saatavuusharkinnan poistaminen

Saatavuusharkinnalla tarkoitetaan käytäntöä, jossa selvitetään kolmansista maista tulevien työntekijöiden osalta, onko työmarkkinoilla Suomessa tai EU-alueella sillä hetkellä saatavilla sopivaa työvoimaa kyseiseen tehtävään.

Nykyisin EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta voi pääsääntöisesti rekrytoida työntekijöitä Suomeen vain silloin, jos kotimaasta ei löydy sopivaa työntekijää kyseiseen tehtävään. Järjestelmä on jäykkä ja byrokraattinen ja vaikeuttaa työvoiman rekrytoimista silloin, kun tiedossa olisi jo valmiiksi ulkomaisia työntekijöitä tiettyihin tehtäviin.

3. Perheenyhdistämisen helpottaminen ja tulorajojen keventäminen

Perheenyhdistämisen tulorajat eivät tällä hetkellä tue ulkomaisen työvoiman pääsyä Suomeen. Nelihenkisessä perheessä toiselta vanhemmalta edellytetään käytännössä yli 40 000 euron vuosituloja, jotta hän voi saada puolison ja kaksi lasta mukaansa Suomeen. Teollisuuden palveluksessa työskentelevistä alle puolet ylittää tuollaiseen palkkatasoon.

Nykyisiä tulorajoja on syytä keventää, jotta puolison tuominen Suomeen olisi helpompaa.

Perheiden erottaminen vähentää todennäköisyyttä pysyä työpaikassa. Tämä taas lisää

epävarmuutta yrityksen liiketoimintaan ja siten vähentää investointeja.

Perheenyhdistämistä on syytä helpottaa myös poistamalla asettautumispalveluihin liittyvää ylimääräistä verotaakkaa.⁹

4. Lähtömaakoulutusta tulee lisätä tuntuvasti

Suomeen tulee luoda uusi maahanmuuton väylä, joka perustuu yritysten ilmoittamaan työvoiman tarpeeseen ja sitä vastaavan ammattitaitoisen työvoiman kouluttamiseen lähtömaassa.

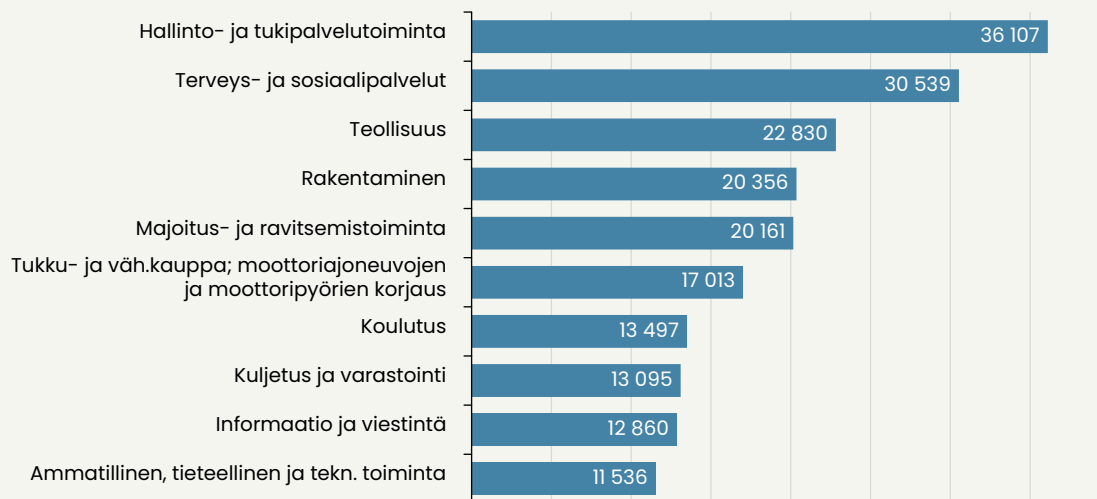
Yksityiset yritykset toteuttavat tällä hetkellä mallia erityisesti hoiva-alan työvoimatarpeeseen vastatakseen.¹⁰ Vaarana on kuitenkin pirstoutuminen. Valtion tulisi edistää koulutusta kokoamalla työvoiman tarvetta koskevat tiedot yhdelle alustalle ja kohdentamalla sen toteuttamiseen esimerkiksi kehitysyhteistyövaroja.

Mitä maahanmuuttajat tekevät?

Maahanmuuttajat ovat keskeinen työvoimaresurssi yrityksille. Yksityisellä sektorilla töitä tekee neljä viidestä (80 %) maahanmuuttajatyöllisestä eli 158 000 ihmistä. Yrittäjinä toimii 26 000 maahanmuuttajaa. Erilaisissa tukipalveluissa ja hallinnollisissa tehtävissä toimii tällä hetkellä 36 000 maahanmuuttajaa (Kuvio 4). Paljon maahanmuuttajia työskentelee myös terveys- ja sosiaalipalveluissa (30 000), teollisuudessa (22 500), majoitus- ja ravitsemustoiminnassa (20 000) sekä rakentamisessa (20 000).

Maahanmuuttajien työllistyminen julkiselle sektorille on vähäistä. Kuntasektorilla työskentelee 17 prosenttia kaikista Suomea tai Ruotsia puhuvista työikäisistä (18–64 v.) mutta vain kahdeksan prosenttia vieraskielisistä.

Kuvio 4. Vieraskielisten työllisyys, 10 suurinta toimialaa vuonna 2022 (henkeä)

Lähde: Tilastokeskus.

Taulukko 2. Suomalaiset ja ulkomaalaistaustaiset eri työtehtävissä

	Suomalaistaustaisia		Ulkomaalaistaustaisia	
	Henkeä	Osuus, %	Henkeä	Osuus, %
Johtajat ja erityisasiantuntijat	583 215	27	39 307	20
Asiantuntijat	410 429	19	17 289	9
Palvelu-, myynti- ja muut työntekijät	620 235	28	74 650	38
Teollisuuden työntekijät	435 826	20	48 280	24
Muut	130 167	6	17 728	9
Yhteensä	2 179 872	100	197 254	100

Lähde: Tilastokeskus.

Maahanmuuttajia myös johtajina

Ulkomaalaistaustaisia johtajia ja erityisasiantuntijoita on 39 000 (Taulukko 2). Eniten heitä on tullut Virossa, Venäjältä, muista Itä-Euroopan maista ja Aasiasta. Esimerkiksi intialaisia erityisasiantuntijoita on Suomessa noin 2 500.

Palvelu- ja myyntiammateissa toimivia työntekijöitä on noin 75 000 henkeä, mikä on noin 10 prosenttia alan työntekijöistä. Heistä hoiva- ja terveydenhuollon työntekijöitä on noin 17 000. Sote-alan työntekijöiden lähtövaltioissa korostuvat Viron, Venäjän ja Itä-Euroopan maiden lisäksi Somalia, Thaimaa ja Filippiinit.

Teollisuuden työntekijöistä ulkomaalaistaustaisia on 48 000. He työskentelevät rakennusalalla, teollisuuden prosesseissa sekä kuljetusalalla. Tässä ryhmässä korostuvat entisen Neuvostoliiton alueiden lisäksi entisen Jugoslavian alueet sekä myös irakilais-, puolalais- ja romanialaistaustaiset työntekijät.

Viitteet

- 1 Valkonen ja Lassila (2021).
- 2 Alho ym. (2023).
- 3 Metelinen, Haavisto ja Pajarinen (2024).
- 4 Tilastokeskus (2021).
- 5 Laskelmassa on otettu huomioon vain syntyvyyden ja kuolleisuuden vaikutus väestönkehitykseen. Nykyisestä väestöpohjasta on vähennetty omavaraisuusennusteen mukainen vuosikehitys. Skenaarioissa 2, 3 ja 4 perusuraan on lisätty vuosittaisen skenaarion mukainen työikäisen väestön nettomaahanmuutto. Nettomaahanmuutosta 70 prosenttia on oletettu olevan työikäisen väestön maahanmuuttoa.
- 6 Haavisto (2023).
- 7 Esitystä lievennettiin suhteessa hallitusohjelman kirjaukseen, mutta esityksen pääasiallinen sisältö on edelleen kolmen kuukauden sääntö. Ks. Valtioneuvosto (2024).
- 8 Kurronen ja Pyykkönen (2021).
- 9 Jos työnantaja hankkii ulkomailta saapuvalle työntekijälle palveluita tueksi perheen kotoutumiseen, kuten puolison työnhakuun Suomessa ja asunnon etsimiseen, työnantajan ostamien asettautumis- ja palveluiden kustannus katsotaan työntekijälle veronalaiseksi palkaksi. Verolainsäädäntöä tulisi muuttaa siten, ettei työnantajien tarjoama apu perheen tälle tulemiseen ja jäämiseen aiheuttaisi työntekijälle ylimääräisiä veroja. Kujanpää, E. (2023). Työn perässä Suomeen muuttavaa voi odottaa tervetuliaislahjana ikävä veroyllätys, <https://www.eva.fi/blog/2023/05/10/tyon-perassa-suomeen-muuttavaa-voi-odottaa-tervetuliaislahjana-ikava-veroyllatys/>
- 10 Suomessa on alettu kehittää sote-alan lähtömaakoulutusta, jossa osana kansainvälistä rekrytointia sopivan koulutuksen omaaville työnhakijoille tarjotaan jo lähtömaassa koulutusta tulevia tehtäviä varten. Tällaista koulutusta tulisi tuntuvasti laajentaa eri aloille. Ks. Work in Finland (2024).

Lähteet

- Alho, J., Kangasharju, A., Lassila, J. ja Valkonen, T. (2023). Maahanmuutto ja työvoiman riittävyys – taloudellisten vaikutusten arviointia, ETLA Raportti No 132, <https://pub.etla.fi/ETLA-Raportit-Reports-132.pdf>
- Haavisto, I. (2023). Maahanmuuton leirit – Eripuraiset suomalaiset lämpenevät työperäiselle maahanmuutolle, EVA Analyysi No 121, <https://www.eva.fi/blog/2023/04/26/eripuraiset-suomalaiset-lampenevat-tyoperaiselle-maahanmuutolle/>
- Kurronen, S. ja Pyykkönen, J. (2021). Jäähyväiset nuivuudelle – Näin maahanmuutto pelastaa Suomen, EVA Analyysi No 100, <https://www.eva.fi/blog/2021/11/02/nain-maahanmuutto-pelastaa-suomen/>
- Metelinen, S., Haavisto, I. ja Pajarinen, M. (2024). Ruostunut sampo – Verotus, sijainti ja työvoiman saatavuus jarruttavat investointeja, EVA Analyysi No 134, <https://www.eva.fi/blog/2024/05/15/ruostunut-sampo-verotus-sijainti-ja-tyovoiman-saatavuus-jarruttavat-investointeja/>
- Tilastokeskus (2021). Syntyvyys ei ole Suomessa ikärakenteen kannalta riittävällä tasolla, https://stat.fi/tii/vaenn/2021/vaenn_2021_2021-09-30_tie_001_fi.html
- Valkonen, T. ja Lassila, J. (2021). Väestön ikääntymisen taloudelliset vaikutukset, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:36.
- Valtioneuvosto (2024). Kolmen kuukauden työttömyyssääntö lausunnolle: esityksessä hallitusohjelmaan nähden poikkeuksia erityisasiantuntijoille ja yli kaksi vuotta Suomessa työskennelleille, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/kolmen-kuukauden-tyottomyysaannon-lausunnolle-esityksessa-hallitusohjelmaan-nahden-poikkeuksia-erityisasiantuntijoille-ja-yli-kaksi-vuotta-suomessa-tyoskennelleille>
- Work in Finland (2024). Rekrytoiva lähtömaakoulutus – SOTE, <https://www.workinfinland.com/fi/wif/tyonantajat/palvelut/rekrytoiva-lahtomaakoulutus/>

Elinkeinoelämän valtuuskunta

Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA on elinkeinoelämän ajatuspaja, jonka tavoitteena on edistää yhteiskunnan pitkän aikavälin menestystä.

EVA toimii elinkeinoelämän ja yhteiskunnan vaikuttajien kohtaamispaikkana.

EVA tuottaa tietoa ja uusia näkökulmia julkiseen keskusteluun.

EVA Analyysit ottavat kantaa ajankohtaisiin kysymyksiin ja tarjoavat ratkaisuja yhteiskunnallisiin ongelmiin.

Analyysit löytyvät EVAn kotisivuilta www.eva.fi.

ISSN 2342-0774 (Painettu) ISSN 2342-0782 (PDF)